

Byla C-501/20**Prašymo priimti prejudicinį sprendimą santrauka pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 98 straipsnio 1 dalį****Gavimo data:**

2020 m. spalio 6 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:*Audiencia Provincial de Barcelona* (Ispanija)**Sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:**

2020 m. rugsėjo 18 d.

Apeliantė:

M P A

Kita apeliacinio proceso šalis:

L C D N M T

Pagrindinės bylos dalykas

Prašymas nutraukti santuoką ir panaikinti sutuoktinių turto teisinį režimą, kuriame taip pat pateikiami reikalavimai dėl nepilnamečių vaikų priežiūros ir tėvų pareigų bei reikalavimai skirti vaikams išlaikymo išmoką ir sureguliuoti Toge esančio šeimos būsto naudojimą.

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą dalykas ir teisinis pagrindas

Pagal SESV 267 straipsnį pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą, kuriuo prašoma išaiškinti 2003 m. lapkričio 27 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 2201/2003 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų, susijusių su santuoka ir tėvų pareigomis, pripažinimo bei vykdymo, panaikinančio Reglamentą (EB) Nr. 1347/2000 (OL L 338, 2003, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 6 t., p. 243) 3 ir 8 straipsnius bei prireikus 6, 7 ir 14 straipsnius, ir 2008 m. gruodžio 18 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 4/2009 dėl jurisdikcijos, taikytinos teisės, teismo sprendimų pripažinimo ir vykdymo bei bendradarbiavimo išlaikymo

prievolių srityje (OL L 7, 2009, p. 1; klaidų ištaisymas OL L 131, 2011, p. 26; OL L 8, 2013, p. 19; OL L 289, 2014, p. 24) 3 straipsnį ir prireikus 7 straipsnį.

Prejudiciniai klausimai

1. Kaip turi būti aiškinama Reglamento Nr. 2201/2003 3 straipsnyje ir Reglamento Nr. 4/2009 3 straipsnyje vartojama sąvoka „nuolatinė gyvenamoji vieta“, taikoma tam tikros valstybės narės piliečiams, kurie dėl jiems, kaip ES sutartininkams, priskirtų funkcijų gyvena trečiojoje valstybėje ir kuriems šioje trečiojoje valstybėje pripažintas Europos Sąjungos diplomatinių įstaigų darbuotojų statusas, kai jų buvimas minėtoje valstybėje susijęs su funkcijomis, kurias jie vykdo Sąjungai?
2. Tuo atveju, jei taikant Reglamento Nr. 2201/2003 3 straipsnį ir Reglamento Nr. 4/2009 3 straipsnį sutuoktinių nuolatinės gyvenamosios vietos nustatymas priklausytų nuo jų, kaip Europos Sąjungos sutartininkų, trečiojoje valstybėje statuso, kaip ši nuolatinė gyvenamoji vieta paveiktų jų nepilnamečių vaikų nuolatinės gyvenamosios vietos nustatymą pagal Reglamento Nr. 2201/2003 8 straipsnį?
3. Tuo atveju, jei būtų laikoma, kad nepilnamečių vaikų nuolatinė gyvenamoji vieta nėra minėtoje trečiojoje valstybėje, ar siekiant nustatyti nuolatinę gyvenamąją vietą pagal Reglamento Nr. 2201/2003 8 straipsnį galima atsižvelgti į motinos pilietybės sąryšį, jos buvimą Ispanijoje prieš sudarant santuoką, nepilnamečių vaikų turimą Ispanijos pilietybę ir tai, kad jie gimė Ispanijoje?
4. Tuo atveju, jei būtų nustatyta, kad tėvų ir nepilnamečių vaikų nuolatinė gyvenamoji vieta nėra valstybėje narėje, atsižvelgiant į tai, kad pagal Reglamentą Nr. 2201/2003 nėra kitos valstybės narės, turinčios jurisdikciją nagrinėti jų reikalavimus, ar aplinkybė, kad atsakovas yra valstybės narės pilietis, užkerta kelią taikyti Reglamento Nr. 2201/2003 7 ir 14 straipsniuose įtvirtintą subsidiarią sąlygą?
5. Tuo atveju, jei būtų nustatyta, kad tėvų ir nepilnamečių vaikų nuolatinė gyvenamoji vieta nėra valstybėje narėje, kaip, siekiant nustatyti vaikams mokėtinas išlaikymo išmokas, turi būti aiškinama Reglamento Nr. 4/2009 7 straipsnyje nurodoma nuostata dėl *forum necessitatis* ir, visų pirma, kokios aplinkybės būtinos norint laikyti, kad bylos nagrinėjimas pagrįstai negali būti pradėtas ar vykti arba būtų neįmanomas trečiojoje valstybėje, su kuria ginčas yra glaudžiai susijęs (šiuo atveju – Toge)? Ar turi būti įrodyta, kad šalis šią bylą nesėkmingai iniciavo arba bandė inicijuoti minėtoje valstybėje, ir ar vienos iš ginčo šalių pilietybė yra pakankamas sąryšis su valstybe nare?
6. Tokiu atveju, kaip šis, kai sutuoktiniai turi glaudžius ryšius su valstybėmis narėmis (pilietybė, ankstesnis buvimas šalyje), jei taikant minėtų reglamentų

nuostatas nė viena valstybė narė neturi jurisdikcijos, ar taip pažeidžiamas Pagrindinių teisių chartijos 47 straipsnis?

Nurodomos Sąjungos teisės nuostatos

Reglamento Nr. 2201/2003 3, 6, 7, 8 ir 14 straipsniai.

Reglamento Nr. 4/2009 3 ir 7 straipsniai.

2016 m. birželio 24 d. Tarybos reglamentas (ES) 2016/1103, kuriuo įgyvendinamas tvirtesnis bendradarbiavimas jurisdikcijos, taikytinos teisės ir teismo sprendimų sutuoktinių turto teisinių režimų klausimais pripažinimo ir vykdymo srityje (OL L 183, 2016, p. 1).

Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 47 straipsnis.

Nurodomos nacionalinės teisės nuostatos

Ley Orgánica 6/1985, de 1 de julio, del Poder Judicial (1985 m. liepos 1 d. Teismų sistemos pagrindinis įstatymas Nr. 6/1985) (BOE, Nr. 157, 1985 m. liepos 2 d., toliau – LOPJ); įstatymas, kuriuo nustatoma Ispanijos teismų jurisdikcija.

I. Pagal šio įstatymo 22 *quater* straipsnį Ispanijos teismams jurisdikcija iš principo priklauso:

– c punktas: kiek tai susiję su sutuoktinių asmeniniais ir turtiniais teisiniais santykiais, santuokos negaliojimu, gyvenimu skyrium ir santuokos nutraukimu, taip pat su tuo susijusiais pakeitimais – jei jurisdikcija nepriklauso nė vienam kitam užsienio teismui; kai ieškinio pareiškimo momentu abiejų sutuoktinių nuolatinė gyvenamoji vieta yra Ispanijoje arba kai Ispanijoje buvo jų paskutinė nuolatinė gyvenamoji vieta ir vienas iš jų ten gyvena; kai Ispanijoje yra atsakovo nuolatinė gyvenamoji vieta; prašymo nutraukti santuoką bendru sutarimu atveju – kai Ispanijoje gyvena vienas iš sutuoktinių; kai ieškovo nuolatinė gyvenamoji vieta mažiausiai metus nuo ieškinio pareiškimo dienos yra Ispanijoje; arba kai ieškovas yra ispanas ir jo nuolatinė gyvenamoji vieta mažiausiai šešis mėnesius iki ieškinio pareiškimo dienos yra Ispanijoje, taip pat kai abu sutuoktiniai turi Ispanijos pilietybę;

– d punktas: kiek tai susiję su tėvų ir vaikų santykiais, vaikų apsauga ir tėvų pareigomis – kai ieškinio pareiškimo momentu vaiko arba nepilnamečio vaiko nuolatinė gyvenamoji vieta yra Ispanijoje arba ieškovas yra ispanas ar jo nuolatinė gyvenamoji vieta yra Ispanijoje, arba – visais atvejais – mažiausiai šešis mėnesius iki ieškinio pareiškimo dienos.

II. Šio įstatymo 22 *octies* straipsnyje nustatyta, kad:

Ispanijos teismai jurisdikcijos neturi tais atvejais, kai Ispanijos įstatymuose numatyti jurisdikcijos pagrindai tokios jurisdikcijos neapima; vis dėlto Ispanijos teismai negali susilaikyti nuo šios jurisdikcijos vykdymo ar jos atsisakyti, kai byla yra susijusi su Ispanija, o kitų su ja susijusių valstybių teismai atsisakė savo jurisdikcijos.

Civilinis kodeksas

Pagal šio kodekso 40 straipsnį, kiek tai susiję su naudojimusi teisėmis ir civilinių pareigų vykdymu, fizinių asmenų gyvenamoji vieta iš principo yra jų nuolatinė gyvenamoji vieta; vis dėlto diplomatinių darbuotojų, kurie dėl savo paskyrimo gyvena užsienyje ir turi eksteritorialumo teisę, gyvenamoji vieta laikoma jų paskutine gyvenamąja vieta Ispanijos teritorijoje.

Trumpas faktinių aplinkybių ir pagrindinės bylos aprašymas

- 1 2010 m. rugpjūčio 25 d. bylos šalys sudarė santuoką Ispanijos ambasadoje Bisau Gvinėje. Santuoka yra įregistruota Bisau Gvinėjos civiliniame konsuliniame registre. Sutuoktiniai turi du vaikus, gimusius 2007 m. spalio 10 d. ir 2012 m. liepos 30 d. Manresoje (Barselona). Sutuoktinė turi Ispanijos pilietybę. Sutuoktinis turi Portugalijos pilietybę. Jų vaikai turi Ispanijos ir Portugalijos pilietybes.
- 2 Sutuoktiniai nuo 2010 m. rugpjūčio mėn. iki 2015 m. vasario mėn. gyveno Bisau Gvinėje, o tada persikėlė gyventi į Togo Respubliką. Nuo 2018 m. liepos mėn. jie faktiškai gyvena skyrium. Nuo faktinio gyvenimo skyrium pradžios motina ir nepilnamečiai vaikai toliau gyvena sutuoktinių bendroje nuolatinėje gyvenamojoje vietoje, esančioje Toge, o sutuoktinis gyvena toje pačioje šalyje esančiame viešbutyje.
- 3 Abu sutuoktiniai dirba Europos Komisijos delegacijoje Toge. Jie priklauso sutartininkų profesinei kategorijai. Remiantis pateiktais dokumentais, kiek tai susiję su sutartininkų su šia įstaiga turimais sutartiniais santykiais, jiems nebuvo suteiktas valstybės narės diplomatinių darbuotojų statusas. Paskyrimo šalyje sutartininkai turi Sąjungos diplomatinių įstaigų darbuotojų statusą, tačiau ES valstybėse narėse jie laikomi tiesiog Sąjungos tarnautojais. Jie turi diplomatinių įstaigų darbuotojų statusą, kuris galioja tik gyvenamosios vietos valstybėje ir paskyrimo laikotarpiu.
- 4 2019 m. kovo 6 d. M P A Manresos (Barselona) pirmosios instancijos teismuose pareiškė ieškinį dėl santuokos, sudarytos su L C D A S N M T, nutraukimo. Ieškinyje ji prašo nutraukti sutuoktinių santuoką ir panaikinti jų turto teisinį režimą, taip pat nustatyti vaikų paėmimo priežiūrai ir tėvų pareigų vykdymo režimą bei formą, vaikams skirti išlaikymo išmoką ir sureguliuoti Toge esančio šeimos būsto naudojimą.

- 5 2019 m. birželio 3 d. sprendimu pirmosios instancijos teismas priėmė ieškinį nagrinėti. Atsakovas pateikė prieštaravimą dėl tarptautinės jurisdikcijos nebuvimo, nes, jo nuomone, Ispanijos teismams nepriklauso jurisdikcija nagrinėti šią bylą. 2019 m. rugsėjo 9 d. sprendimu šis teismas patenkino prieštaravimą ir konstatavo tarptautinės jurisdikcijos šiai bylai nagrinėti nebuvimą. Pirmosios instancijos teismas savo sprendimą grindžia tuo, kad šiuo atveju nėra Ispanijoje esančios nuolatinės gyvenamosios vietos. Sutuoctinė dėl šio sprendimo pateikė apeliacinį skundą prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiame teisme.

Esminiai pagrindinės bylos šalių argumentai

- 6 **Sutuoktinė** tvirtina, kad abu sutuoktiniai, kaip paskyrimo šalyse akredituoti ES tarnautojai, turi diplomatinį statusą, kad šį statusą suteikė priimančioji šalis ir kad jis taikytinas ir jų vaikams. Kaip tai įrodančius dokumentus ji pateikia *laissez-passer*, kuris kvalifikuojamas kaip diplomatinis pasas, Afrikos institucijos išduotas savo ir savo vaikų diplomatinės kortelės, ES reikalų patikėtinio laiškas Togo Respublikai ir ES delegacijos Toge diplomatinį sąrašą, kuriame nurodomi sutuoktiniai. Šiais dokumentais grindžiamas 3 punkte išdėstytas požiūris.
- 7 Ji teigia, kad jurisdikcija nagrinėti bylą dėl santuokos nutraukimo, tėvų pareigų ir išlaikymo išmokų nustatoma pagal ES reglamentus atsižvelgiant į nuolatinę gyvenamąją vietą, ir kad pagal Ispanijos civilinio kodekso 40 straipsnį nuolatinė gyvenamoji vieta atitinka ne vietą, kurioje ji dirba kaip ES darbuotoja, o vietą, kurioje ji gyveno prieš įgydama šį statusą, t. y. Ispaniją.
- 8 Taip pat ji tvirtina, kad yra saugoma pagal Vienos konvencijos 31 straipsnyje pripažintą neliečiamumą ir kad jos reikalavimai nepatenka į minėto straipsnio išimtis.
- 9 Ji remiasi minėtuose reglamentuose įtvirtintos nuostatos dėl *forum necessitatis* taikymu ir išdėsto situaciją, kurioje yra Togo teismai. Sutuoctinė pateikia Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos Žmogaus teisių tarybos parengtus pranešimus (vieną – 2016 m. rugpjūčio 17 d., kuriame pažymimas tinkamo ir nuolatinio teisėjų įgūdžių tobulinimo trūkumas bei pastovi nebaudžiamumo dėl žmogaus teisių pažeidimų aplinka; ir kitą – 2016 m. rugpjūčio 22 d., kuriame išreiškiamas Jungtinių Tautų susirūpinimas dėl nepriklausomos teisminės valdžios, priegios prie teisingumo ir nebaudžiamumo dėl žmogaus teisių pažeidimų bei pakartojama Jungtinių Tautų vyriausiosios žmogaus teisių komisarės pastaba, kad teisinės akreditacijos neturintys darbuotojai teismuose veikia kaip kai kurių teisėjų ir bylos šalių tarpininkai, o ši aplinkybė yra skatinamasis korupcijos veiksnys) ir nurodo, kad Moterų diskriminacijos panaikinimo komitetas įpareigojo Togą užtikrinti veiksmingą moterų prieigą prie teismų.
- 10 **Sutuoktinis** tvirtina, kad nė vienas iš sutuoktinių nevykdo savo atitinkamų šalių – Ispanijos ir Portugalijos – diplomatinės funkcijos, bet yra Europos Komisijos delegacijos Toge darbuotojai, turintys sutartininkų sutartinius santykius. Jis teigia,

kad *laissez-passer* yra ne diplomatinis pasas, o saugaus judėjimo leidimas arba kelionės dokumentas, galiojantis trečiojoje šalyje, kurios nepriklauso Europos Sąjungai.

- 11 Jis tvirtina, kad šiuo atveju Vienos konvencija netaikytina ir taikytinas Protokolas Nr. 7 dėl ES privilegijų ir neliečiamumo atvejų, kuris taikomas išimtinai veiksams, atliekamiems vykdant oficialias pareigas.
- 12 Jis nepritaria nuostatos dėl *forum necessitatis* taikymui.
- 13 Dėl šių priežasčių jis teigia, kad šiuo atveju nuolatinė gyvenamoji vieta yra Toge ir kad pagal taikytinus reglamentus Ispanijos teismams jurisdikcija nepriklauso.

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą pagrindų santrauka

Bendras požiūris į problemą

- 14 Siekiant nustatyti teismų tarptautinę jurisdikciją nagrinėti byla dėl santuokos nutraukimo, kurioje taip pat prašoma imtis priemonių, kad būtų vykdomos tėvų pareigos, skirti išlaikymo išmokas nepilnamečiams vaikams ir panaikinti sutuoktinių turto teisinį režimą, reikia remtis trimis Europos Sąjungos reglamentais: Reglamentu Nr. 2201/2003, Reglamentu Nr. 4/2009 ir Reglamentu 2016/1103. Šiuose reglamentuose jurisdikcija daugiausia grindžiama dviem esminėmis sąvokomis – nuolatinės gyvenamosios vietos ir pilietybės. Pagrindinis sąsajos kriterijus siekiant nustatyti šiuo atveju teismų turimą jurisdikciją yra nuolatinė gyvenamoji vieta, nes sutuoktiniai turi skirtingas pilietybes. Vis dėlto minėtuose reglamentuose neapibrėžta, kas turi būti laikoma nuolatinė gyvenamąja vieta.
- 15 ESTT nėra nusprendęs dėl suaugusiųjų nuolatinės gyvenamosios vietos sąvokos santuokos nutraukimo atvejais. Priimtuose sprendimuose – 2018 m. spalio 17 d. Sprendime *UD* (C-393/18 PPU, EU:C:2018:835), 2017 m. birželio 8 d. Sprendime *OL* (C-111/17 PPU, EU:C:2017:436), 2014 m. spalio 9 d. Sprendime *C* (C-376/14 PPU, EU:C:2014:2268), 2010 m. gruodžio 22 d. Sprendime *Mercredi* (C-497/10 PPU) ir 2009 m. balandžio 2 d. Sprendime *A* (C-523/07, EU:C:2009:225) – nurodoma vaiko nuolatinės gyvenamosios vietos sąvoka. Šiuose sprendimuose ir visais atvejais nurodant vaiko nuolatinę gyvenamąją vietą:
 - nurodoma, kad Reglamente Nr. 2201/2003 nėra jokio „nuolatinės gyvenamosios vietos“ sąvokos apibrėžimo;
 - pažymima, kad tai yra savarankiška Sąjungos teisės sąvoka, todėl ji turi būti aiškinama atsižvelgiant į minėto reglamento kontekstą ir juo siekiamą tikslą, visų pirma tą, kuris nurodomas jo 12 konstatuojamoje dalyje, pagal kurią šiame reglamente nustatyti jurisdikcijos pagrindai yra suformuluoti kuo labiau atsižvelgiant į vaiko interesus, ypač į artumo kriterijų;

– nustatant vaiko nuolatinę gyvenamąją vietą atsižvelgiama į įvairius veiksnius, visų pirma vietą, kur vaikas tam tikru būdu integravosi į socialinę ir šeiminių aplinką, o šiuo tikslu atsižvelgiama į buvimo valstybėje trukmę, teisėtumą, sąlygas ir priežastis, nors vaiko buvimo tam tikroje valstybėje narėje trukmė pati savaime nereiškia, kad šio asmens nuolatinė gyvenamoji vieta yra minėtoje valstybėje; ši trukmė gali būti laikoma rodikliu, tačiau turi būti vertinama kartu su kitomis aplinkybėmis. Taip pati galima atsižvelgti į vaiko pilietybę, mokyklos lankymo sąlygas ir kalbos žinias, taip pat jo šeiminius bei socialinius ryšius. Visais atvejais būtina, kad vaikas būtų tam tikru metu fiziškai buvęs valstybėje narėje.

- 16 Siekiant nustatyti jurisdikciją santuokos nutraukimo srityje nėra suformuotos jurisprudencijos dėl sutuoktinių nuolatinės gyvenamosios vietos sąvokos. Šiuo atžvilgiu jurisprudencija neįtvirtinta ir dėl vaikų nuolatinės gyvenamosios vietos sąvokos tokiu atveju, kaip antai nagrinėjamas šioje byloje, t. y. dėl įtakos, kurią nustatant nuolatinę gyvenamąją vietą turi diplomatinių įstaigų darbuotojo statusas arba kitas analogiškas statusas, kaip antai tas, kurį turi asmenys, vykdantys Europos Sąjungos darbuotojų ar tarnautojų funkcijas ir šių funkcijų vykdymo tikslais yra perkelti į trečiąsias valstybes.

Dėl vidaus teisės sąvokų netaikymo

- 17 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismo nuomone, netaikytinas Ispanijos civilinio kodekso 40 straipsnis, kuriuo ieškovė grindžia Ispanijos teismų jurisdikciją, nes ESTT jurisprudencijoje dėl nepilnamečių vaikų nuolatinės gyvenamosios vietos aiškiai pabrėžiama, kad nuolatinės gyvenamosios vietos sąvoka yra savarankiška Sąjungos teisės sąvoka ir siekiant nustatyti jos prasmę bei apimtį valstybių narių vidaus teisė netaikytina.

Dėl sutuoktinių nuolatinės gyvenamosios vietos sąvokos nustatant jurisdikciją nagrinėti prašymą dėl santuokos nutraukimo ir vaikų išlaikymo išmokų

- 18 Vertinant sutuoktinių, teikiančių prašymą dėl santuokos nutraukimo, nuolatinę gyvenamąją vietą reikia įvertinti jų buvimo tokioje šalyje kaip Toga laikinumą, įprastumą ir pastovumą. Būtina atsižvelgti į tai, kad jų buvimas minėtoje šalyje tiesiogiai susijęs su jų, kaip Europos Komisijos sutartininkų, funkcijų vykdymu ir gali varijuoti atsižvelgiant į šias funkcijas bei Komisijos poreikius. Šiuo požiūriu reikia apsvarstyti, ar jų, kaip Europos Sąjungos darbuotojų, statusas yra lemiamas veiksnys norint laikyti, kad pagal Reglamento Nr. 2201/2003 3 straipsnį ir Reglamento Nr. 4/2009 3 straipsnį jų nuolatinė gyvenamoji vieta yra Toge. Taip pat keltinas klausimas, ar siekiant nustatyti nuolatinę gyvenamąją vietą galima atsižvelgti į motinos (ispanės) pilietybės sąryšį, jos buvimą Ispanijoje prieš sudarant santuoką, vieną iš vaikų pilietybių ir jų gimimo vietą (Ispanija).

Dėl ES sutartininkų vaikų nuolatinės gyvenamosios vietos sąvokos

- 19 Jei Europos Sąjungos sutartininkų statusas turi įtakos nustatant tėvų nuolatinę gyvenamąją vietą taip, kad būtų laikoma, jog buvimas Toge nėra lemiamas veiksnys nustatant šią vietą, šiam teismui kyla klausimas, ar atsižvelgiant į minėtą aplinkybę nustatyta nuolatinė gyvenamoji vieta turi įtakos nustatant vaikų nuolatinę gyvenamąją vietą.

Dėl Reglamento Nr. 2201/2003 6, 7 ir 14 straipsnių aiškinimo

- 20 Jei Europos Sąjungos darbuotojų statusas neturi jokios įtakos nustatant, ar tėvų nuolatinė gyvenamoji vieta yra valstybėje narėje, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kyla abejonių, ar reikia taikyti Reglamento Nr. 2201/2003 subsidiarias sąlygas (7 straipsnį – kiek tai susiję su santuokos nutraukimu, – ir 14 straipsnį – kiek tai susiję su tėvų pareigomis), ir kokią įtaką šio reglamento 6 straipsnis turi taikant subsidiarias sąlygas.
- 21 Taigi 6 straipsnis šiuo atveju galėtų užkirsti kelią 7 ir 14 straipsnių taikymui, todėl taip pat vidaus teisių taikymui nustatant jurisdikciją santuokos nutraukimo ir tėvų pareigų srityje. Atsakovas turi Portugalijos pilietybę (jis yra valstybės narės pilietis), todėl kyla abejonė, ar
- a) pagal 6 straipsnį jis gali būti paduotas į teismą kitoje valstybėje narėje (šiuo atveju – Ispanijoje) tik minėto reglamento 3, 4 ir 5 straipsniuose nustatyta tvarka, nesuteikiant galimybės remtis Ispanijos vidaus teisės nuostatomis, kaip leidžiama pagal to paties reglamento 7 ir 14 straipsnius, ar
 - b) atvirkščiai, valstybės narės piliečio statusas nepanaikina galimybės jam būti paduotam į teismą kitos valstybės narės vidaus teisės nuostatose nustatyta tvarka, kai pagal minėtą reglamentą jurisdikcija nepriklauso jokiai kitai valstybei narei. Šis atvejis yra kitoks, nei 2007 m. lapkričio 29 d. Sprendimo *Sundelind López*, C-68/07, EU:C:2007:740 atvejis, kuriame atsakovas nebuvo valstybės narės pilietis.

Dėl galimo Chartijos 47 straipsnio pažeidimo

- 22 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas kelia klausimą, ar tokiu atveju, kaip šis, kai sutuoktinių ryšiai su valstybėmis narėmis yra glaudūs (pilietybė, ankstesnis buvimas šalyje), aplinkybė, kad pagal Reglamentą Nr. 2201/2003 siekiant nustatyti valstybės jurisdikciją neleidžiama taikyti nacionalinės teisės normų, prieštarauja Chartijos 47 straipsniui, ar taikant minėtas teisės normas jurisdikcijos neturi jokia valstybė narė, kai kyla pagrįstų abejonių dėl trečiosios valstybės teismų nešališkumo ar nepriklausomumo.

Dėl poreikio nustatyti atvejus, kuriais taikomos Reglamento Nr. 4/2009 nuostatos dėl forum necessitatis

- 23 Jei Europos Sąjungos darbuotojų statusas nelemia, kad jų nuolatinė gyvenamoji vieta yra kokioje nors valstybėje narėje, ir jei taikytina subsidiari sąlyga, atsižvelgiant į motinos turimą Ispanijos pilietybę, Ispanijos teismams priklauso jurisdikcija nagrinėti bylą dėl priemonių tėvų pareigoms vykdyti pagal LOPJ 22 *quater* straipsnio d punkto nuostatas. Tokiu atveju pagal LOPJ 22 *quater* straipsnio c punktą šiems teismams nepriklausytų jurisdikcija nagrinėti bylą dėl santuokos nutraukimo. Jie taip pat neturėtų jurisdikcijos nustatyti vaikams išlaikymo išmokas pagal Reglamentą Nr. 4/2009, kuriame nėra subsidiarios sąlygos. Šio reglamento 3 straipsnio d punkte įtvirtinta taisyklė netaikytina, nes jurisdikcija grindžiama pilietybe.
- 24 Būtina, kad ESTT nurodytų, kaip turi būti aiškinama minėto reglamento 7 straipsnio nuostata dėl *forum necessitatis*, ir patikslintų:
- kokias aplinkybes jis laiko būtinomis norint laikyti, kad bylos nagrinėjimas pagrįstai negali būti pradėtas ar vykti arba būtų neįmanomas trečiojoje valstybėje, su kuria ginčas yra glaudžiai susijęs (šiuo atveju – Toge),
 - ar turi būti įrodyta, kad šalis šią bylą nesėkmingai pateikė arba bandė pateikti nagrinėti minėtoje valstybėje, ir
 - ar vienos iš ginčo šalių pilietybė yra pakankamas sąryšis su valstybe nare.